

**DOMMERFORENINGENS FAGUTVALG
FOR FAMILIE-, ARV- og SKIFTERETT**

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Barne- og ungdomsavdelingen
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo

BARNE-, LIKESTILLINGS- OG INKLUDERINGSDEL
Arkivkode: 410.0
Dato: 17.11.10
Saksnr: 201003502-60

Høring: Forslag til revidert forskrift om rettigheter og bruk av tvang under opphold i barnevernsinstitusjon (rettighetsforskriften)

Det vises til høringsbrev datert 17. august 2010.

Dommerforeningens fagutvalg for familie-, arv- og skifterett støtter forslagene og er i hovedsak enig i de begrunnelsene som er gitt.

Forskriften regulerer barn og unges rettigheter under opphold på barneverninstitusjon. Det kunne med fordel vært inntatt en bestemmelse om at institusjonen skal utarbeide en individuell plan for barnet i samarbeid med barnevernet. Det vises til at tilsvarende bestemmelse er fastsatt i lov om psykisk helsevern § 4-1.

I høringsnotatet side 28 siste avsnitt påpekes det at samtykke til urinprøve etter forskriften § 16 også kan gis av beboere som kun er midlertidig plassert. At også denne gruppen omfattes, bør presiseres i forskriften § 2 om virkeområde.

Vern om personlig integritet reguleres i § 7. Bestemmelsens annet ledd fremstår som uklar. Det kan være hensiktsmessig å harmonisere bestemmelsen med barnelovens bestemmelser på området.

Det foreslås at elektroniske kommunikasjonsmiddel under visse vilkår kan inndras for en kortvarig periode, jf. § 11. I høringsnotatet side 22 andre avsnitt konkluderes det med at det ikke skal fattes enkeltvedtak når slik begrensning følger av institusjonens omsorgsansvar eller hensynet til trygghet og trivsel. For beboere plassert med hjemmel i atferdsbestemmelsene uttales det derimot midt på side 22: "Adgangen til å nekte [bruk av elektroniske kommunikasjonsmidler] går lenger enn omsorgsansvaret og tvangen er etter sin karakter så inngripende at det krever en særskilt hjemmel". Vi mener det samme syn også gjelder ved inndragning etter § 11. I dagens samfunn kan begrensninger i bruk av elektroniske kommunikasjonsmidler fremstå som et alvorlig inngrep overfor en beboer. Rettsikkerhetshensyn tilsier at dette gjennomføres på en trygg måte som sikrer notoritet og etterprøvbarhet. Vi anbefaler derfor at krav om enkeltvedtak opprettholdes. Dette vil dessuten gi beboeren klagerett. Det merarbeid dette medfører kan ikke være avgjørende sett opp mot rettssikkerheten for beboerne.

For øvrig er det verken i forskriften eller høringsnotatet presisert hva som ligger i begrepet "en helt kortvarig periode". Det bør angis en konkret tidsperiode slik at det må treffes et nytt vedtak dersom nektingen skal forlenges.

Tvangstiltak kan iverksettes i medhold av §§ 12, 13 og 15 dersom det foreligger "begrunnet mistanke". Vi slutter oss til departementets vurdering om at dette vilkåret opprettholdes. Hvilken som helst mistanke kan således ikke være tilstrekkelig. Det bør i alle fall i "forarbeidene" presiseres at det skal foretas en konkrete og individuelle vurdering av de forhold som gir grunn til mistanke og at holdepunktene må være så sterke at det forligger en sannsynlighetsovervekt.

Av hensyn til barns særskilte rett til samfunnets beskyttelse, kan det i § 17 om bruk av tvang eller makt med fordel tas inn en henvisning til barneloven § 30 tredje ledd.

Når det gjelder omfanget av tvangsinngrep overfor atferdsplasserte etter §§ 21, 22 og 23, heter det i bestemmelsene at institusjonen "fortløpende" må vurdere om tvangen skal opprettholdes. Rettssikkerhetsmessige grunner tilsier at slike vedtak bør være tidsbegrenset med krav om nytt vedtak (revurdering) dersom vilkårene fortsatt er til stede. Det vises til sammenligning til bestemmelsene i lov om psykisk helsevern kap.

Oslo 15. november 2010

for utvalgets medlemmer:

Astrid Lærdal Frøseth, Reidun Wallevik, Per Racin Fosmark og Tove M. Voldbæk

Tove Merete Voldbæk

Kopi: Dommerforeningen v/Norges Juristforbund v/ Solveig Dahl Kongsvik